

Jiří Mohelník
Václavkova 180
757 01 Valašské Meziříčí
mohelnik@abidesign.cz
+420 777 077 511

Valašské Meziříčí dne 8. února 2024

Adresáti dle rozdělovníku

Zimní měl – smysl či nesmysl aneb proč nezrušit EpM300?

Chtěl bych navázat na článek pana Petra Bujnocha ze ZO ČSV Rychaltice, který vyšel v časopise *Včelařství 2/2024* pod titulkem *Můj příspěvek do diskuse k vyšetření zimní měli*. Z autorovy úvahy ohledně povinného vyšetření zimní měli, prováděného pod označením EpM300, vyplývá, že kromě hromady práce dobrovolníků a zbytečně utracených peněz ze státního rozpočtu, nemá pro včelaře a ani včelstva žádný významný přínos. S laskavým svolením autora předmětný text připojuji jako přílohu (viz příloha č. 1).

Mám za to, že nastal čas smysluplnost tohoto vyšetření, které se neprovádí nikde jinde na světě, ale pouze a jen na území ČR, prodiskutovat na skutečně odborné úrovni. Ne, že by se tomu tak doposud nestalo. Právě naopak – existuje řada studií a prací, ze které vyplývá nesmyslnost tohoto vyšetření, bylo sepsáno a publikováno mnoho odborných článků, ze kterých vyplývá totéž. Mnohokrát byla smysluplnost tohoto vyšetření prodiskutována mezi odborníky z oboru, na akademické půdě i s pracovníky veterinární správy. A v neposlední řadě bylo opakovaně, například v rámci připomínkování *Metodiky kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace* (dále jen MKZ), navrhováno jeho zrušení a následně i argumentováno při jednáních se zástupci SVS a MZe. Je až zarážející, že jako argument pro nutnost zachování předmětného vyšetření zazněla mimo jiné i tvrzení ve smyslu, že díky zimní měli jsou včelaři donuceni se v zimě ke svým včelstvům podívat anebo že se alespoň při sběru vzorků v rámci spolku setkají. Smutné a zarážející na tom je, že toto často zaznívá z úst včelařských autorit, od kterých bychom očekávali spíše argumenty hodné jejich odborné erudice a postavení.

Od zástupců SVS bývá nutnost zachování předmětného vyšetření odůvodňováno argumentem, že se jedná o nebezpečnou nákazu a že každá nebezpečná nákaza musí být monitorována. Ano, s tím nelze než souhlasit. Tato povinnost se týká všech nebezpečných nákaz hospodářských zvířat, tedy i včely medonosné. Z žádného platného legislativního dokumentu však není jednoznačně zřejmé, že se musí monitoring nebezpečných nákaz provádět celoplošně. Anebo jsou snad v rámci povinného monitoringu vyšetřena všechna prasata, krávy a ovce ve všech chovech? Anebo v chovech drůbeže, včetně těch domácích? A pokud se omezíme pouze na včely – jak je zajištěn celoplošný monitoring u hniloby a moru včelího plodu?

Dovolím si připomenout, že diagnostická metoda pro předmětný monitoring vznikla za účelem sledování výskytu a šíření invazivního parazitického roztoče *Varroa destructor* v počátcích jeho výskytu na území naší republiky. Již několik desetiletí je tento roztoč rozšířen po celém území ČR. Hledání lokalit, kde se tento roztoč vyskytuje a kde ne, je naprosto zbytečné a bezpředmětné. K celoplošnému zamoření došlo poměrně rychle, a to i navzdory pálení celých stanovišť při nálezů jediné samičky *Varroa*

destructor, či úmyslnému odvčelování lokalit pomoci otrávených návnad, které se v počátcích šíření tohoto roztoče provádělo.

Počítání mrtvých samiček parazitického roztoče v zimní měli však nemusí být zcela zbytečné a bezpředmětné. Jejich počítání má smysl pouze před tím, než se z měli stane směsný vzorek. Musí ho provést každý včelař sám, přímo na podložce každého jednotlivého úlu a výsledek je platný pouze pro konkrétní včelstvo. Podle výsledku pak včelař na jaře provede u konkrétních včelstev účinná opatření. Průměrný počet roztočů na stanovišti nemá žádnou vypovídající hodnotu. Daleko smysluplnější a důležitější je letní monitoring, který za povinnost již několik let ukládá všem chovatelům včel MKZ. Drtivá většina včelařů však o této své povinnosti vůbec neví a význam a důležitost tohoto monitoringu jim bohužel vůbec nedochází.

Nedělám si ambice a ani iluze, že se s tímto textem ztotožní všichni, kterých se vyšetření EpM300 jakýmkoliv způsobem dotýká. To není smyslem ani účelem mého sdělení. Spokojím se s tím, když se mi podaří vyvolat smysluplnou a věcnými a relevantními argumenty naplněnou diskusi o tom, jestli předmětné vyšetření má smysl, či zda je to pouze zbytečná práce a administrativní zátěž, jejímž efektem jsou zbytečně a neúčelně utracené peníze ze státního rozpočtu.

Jiří Mohelník, včelař

Poznámka: tento text lze vnímat jako otevřený dopis, a lze ho tedy v nezměněné podobě a plném znění dále veřejně šířit bez svolení autora.

Rozdělovník:

Ministerstvo zemědělství

pan ministr Mgr. Marek Výborný

Odbor myslivosti a rybářství, Ing. Martin Žižka Ph.D.

Odbor myslivosti a rybářství, oddělení rybářství a včelařství, Ing. Petr Chalupa Ph.D.

Státní veterinární správa

redakce časopisu Včelařství

redakce časopisu Moderní včelař

Český svaz včelařů, z. s.

Pracovní společnost nástavkových včelařů, z. s.

Asociace profesionálních včelařů, z.s.

Včelařský spolek Moravy a Slezska z.s.

Včelařský spolek Oldřichovice

Včelařský spolek Poodří

Včelařský spolek Litoměřicka

Včelařský spolek pro Prahu a okolí

Včelařský spolek pro Střední Moravu

Včelařský spolek pro Hostivici a okolí

Včelařský spolek Kobeřice a okolí z.s.

Včelařský spolek pro Mladou Boleslav a okolí z.s.

Včelařský spolek pro Frýdek, Dobrou a okolí

Včelařský spolek Budišov nad Budišovkou z.s.

Včelařský spolek pro Prahu 6 a 7

Včelařský spolek ve Střelicích u Brna

Spolek Krušnohorských včelařů

Můj příspěvek do diskuse k vyšetření zimní měli

Přes dvacet let zastávám funkci nálezového referenta v ZO ČSV Rychaltice. Pamatuji tedy i doby „předrotočové“. Pořád jsem čekal, že se něco pohne ve věci vyšetřování zimní měli, ale marně. Ani článek Dalibora Titěry ve Včelařství 1/2024 nic takového nenaznačuje. Proto jsem se rozhodl vyvolat v té věci diskusi více než tisícovky neplacených nálezových referentů, kterých se tato aktivita každoročně dotýká.

Postupuji tak, že napíši e-mail všem našim členům, ve kterém oznámím termín sběru měli a dále to, aby kelímek s měli opatřili svým jménem a uvedli počet včelstev na stanovišti. Těsně před termínem sběru ještě pošlu všem členům do jejich mobilů zprávu, ve které připomenu tuto povinnost. Po dobu jednoho týdne je potom na plotu u mého bydliště vyvěšen plastový kbelík, do kterého včelaři přinášejí své vzorky. Pokud nějaký vzorek chybí, zjišťuji, co je toho příčinou. Když je vše jasné, vytvořím a vytisknu v CISu „Žádost o vyšetření“ a štítky k označení kelímků. Následuje nalepení štítků na stejnorodé kelímky, kontrola odevzdaných vzorků, přesypání měli do označených kelímků, jejich uzavření a další očíslování dle seznamu, uložení vzorků na papírových paletách do papírové krabice s označením ZO. Další den sednu do auta a jedu do nedalekého Frýdku-Místku, kde předám krabici se vzorky a dokumenty na KVS – oddělení veterinární hygieny. Zpravidla do týdne mi přijde ze SVÚ Olomouc „Protokol o zkoušce“, ve kterém jsou uvedeni tři včelaři, u nichž došlo k překročení počtu roztočů Varroa. Všichni zúčastnění včelaři dostanou protokol v příloze e-mailu. Jsme malá organizace, která čítá momentálně 23 členů, ale zodpovědné vyřízení této záležitosti si vyžaduje své časové i jiné náklady.

V čem tedy spočívá můj problém? Pominu to, že po vyčištění podložek k 1. 1. včelstva během měsíce ledna prakticky neplodují, zásoby nespotebovávají a měli nepadá. Výsledkem celého procesu popsaného výše je spočítání okem viditelných roztočů Varroa destructor v laboratoři. V zájmu každého včelaře by mělo být tlumení varroázy. Pokud to v zájmu včelaře není, ztrácí smysl i státní zakázka. Domnívám se, že typ vyšetření EpM300 je celosvětovou raritou, jehož zrušení by všichni včelaři uvítali.

Petr Bujnoch
ZO ČSV Rychaltice